

ΝΕΟΦΥΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A. Επιλεξιμότητα δαπανών

1. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που η επιχείρηση πριν την ολοκλήρωση του ελέγχου ένταξης διέθετε και μη επιλέξιμους ΚΑΔ;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τους όρους της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση προέβη σε διαγραφή των εν λόγω ΚΑΔ.

2. Είναι επιλέξιμο το κόστος ενοικίων, εάν ο εκμισθωτής είναι ταυτόχρονα και εταίρος της δικαιούχου επιχείρησης;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Δεν είναι επιλέξιμο. Σε περίπτωση που ο εταίρος διαθέτει επιμέρους ποσοστό ιδιοκτησίας επί του ακινήτου, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του ενοικίου μόνο για τα τμήματα των μισθωμάτων που καταβάλλονται σε μη εταίρο της Δικαιούχου Επιχείρησης. Όμως θα πρέπει να ελεγχθεί το εύλογο του μισθώματος αναλογικά με τα μισθώματα της περιοχής.

3. Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ενοικίου εφόσον η επαγγελματική στέγη η οποία μισθώνεται ανήκει κατά αναλογία σε σύζυγο ή συγγενή (α΄ ή β΄ βαθμού); Για παράδειγμα η επαγγελματική στέγη ανήκει κατά 50% σε συγγενή (α΄ ή β΄ βαθμού) και κατά 50% σε μη συγγενή/σύζυγο.

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες του ενοικίου μόνο για τα τμήματα των μισθωμάτων που καταβάλλονται σε μη σύζυγο ή συγγενή (α΄ ή β΄ βαθμού). Όμως θα πρέπει να ελεγχθεί το εύλογο του μισθώματος αναλογικά με τα μισθώματα της περιοχής.

4. Ποια ποσά από τους λογαριασμούς ΔΕΚΟ θα είναι επιλέξιμα;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Το σύνολο των λογαριασμών ΔΕΚΟ πλην του ΦΠΑ (στις περιπτώσεις που είναι ανακτήσιμος), προκαταβολής (χρεώνεται στον πρώτο λογαριασμό συνήθως), των τελών σύνδεσης και επανασύνδεσης, τυχόν τόκων υπερημερίας και τυχόν πρόσθετων μη επιλέξιμων δαπανών,

όπως για παράδειγμα συνδρομητική τηλεόραση, συνδρομή στον Χρυσό Οδηγό ή αγορά εξοπλισμού (πχ modem/router/κινητό τηλέφωνο).

5. Ποιο ποσό είναι επιλέξιμο από λογαριασμούς κοινοχρήστων;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Όλες πλην των δαπανών που αφορούν έξοδα ιδιοκτήτη.

6. Είναι επιλέξιμη η μεταφορά εκθεμάτων και ποια τα παραδοτέα;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Το κόστος για τη μεταφορά εκθεμάτων από και προς το χώρο της έκθεσης είναι επιλέξιμο, με την προϋπόθεση να προσκομίζονται τα απαραίτητα έγγραφα μεταφοράς και τιμολόγησης και να τεκμηριώνεται επαρκής διαδρομή ελέγχου για τη μεταφορά και την επιστροφή τους.

7. Σε περίπτωση συστέγασης σε περίπτερο έκθεσης με άλλη επιχείρηση, η δαπάνη είναι επιλέξιμη;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Εάν διαπιστωθεί συστέγαση στο χώρο του περιπτέρου με άλλη επιχείρηση, καμία δαπάνη που αφορά στην εν λόγω έκθεση δεν είναι αποδεκτή.

8. Είναι επιλέξιμος στην κατηγορία των αποσβέσεων εξοπλισμός ο οποίος είναι άνω των 1.500,00€ ανά τεμάχιο;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ναι, αλλά επιλέξιμο είναι μόνο το ποσό που προκύπτει από το ποσοστό απόσβεσης που υπολογίζεται κατ' έτος βάσει των λογιστικών κανόνων, απεικονίζεται στο Μητρώο Παγίων και θα αφορά στη διάρκεια υλοποίησης.

9. Αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι αποσβέσεις παγίων στοιχείων τα οποία αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία συμμόρφωσης του Δικαιούχου με τις τυπικές προϋποθέσεις της Δράσης (ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών);

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Η απόκτηση των παγίων στοιχείων των οποίων αιτείται την απόσβεση ο Δικαιούχος, δεν είναι απαραίτητο να έχει πραγματοποιηθεί εντός της περιόδου για την οποία οι δαπάνες του Ε.Σ. είναι επιλέξιμες. Σε κάθε περίπτωση όμως, η επιλεξιμότητα των αποσβέσεων θα ξεκινά από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ημερομηνία

συμμόρφωσης με τις τυπικές προϋποθέσεις της Δράσης) ενώ θα πρέπει και να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

- 10. Οριοθέτηση επιλεξιμότητας κτιριακών δαπανών (εξωτερικά/εσωτερικά κουφώματα) καθώς και των δαπανών που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή (π.χ. συναγερμός, δομημένη καλωδίωση κ.τ.λ.).**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Επιτρέπονται κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις του εσωτερικού χώρου.

Επιπλέον, επιτρέπονται διαμορφώσεις των βοηθητικών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου οι οποίες στοχεύουν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.

Επιλέξιμο είναι το σύνολο των ανωτέρω δαπανών που αφορούν εργασίες μικρής έκτασης, δε θίγουν το φέροντα οργανισμό του κτιρίου και για την υλοποίηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια δόμησης.

- 11. Θα επιδοτείται η δαπάνη των ασφαλιστικών εισφορών του δικαιούχου για το χρονικό διάστημα που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης στο σύνολό τους, αν εμπεριέχουν και ποσά προηγούμενων οφειλών;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ο δικαιούχος θα πρέπει να τεκμηριώνει ότι τα ποσά των ασφαλιστικών εισφορών που αιτείται για το επιλέξιμο χρονικό διάστημα δεν αφορούν σε προηγούμενες οφειλές (π.χ. με την προσκόμιση ρύθμισης). Σε κάθε περίπτωση, τα κόστη που αφορούν σε μη έγκαιρη εξόφληση των οφειλών (τόκοι υπερημερίας και αντίστοιχες προσαυξήσεις) δε θεωρούνται επιλέξιμα.

- 12. Μπορεί μια επιχείρηση να επιχορηγηθεί για το μισθολογικό κόστος ενός εργαζομένου, ο οποίος, όμως, θα εργάζεται παράλληλα και σε άλλη επιχείρηση; Για παράδειγμα, μπορεί να επιχορηγηθεί ένας εργαζόμενος για μερική απασχόληση στη δικαιούχο επιχείρηση, εάν παράλληλα παρέχει τις υπηρεσίες του και στο πλαίσιο διαφορετικής σύμβασης μερικής απασχόλησης σε άλλη επιχείρηση;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ναι, μπορεί να επιχορηγηθεί, καθώς δεν υπάρχει σχετικός περιορισμός από την Πρόσκληση. Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει αλληλοεπικάλυψη του χρόνου

απασχόλησης μεταξύ των δύο επιχειρήσεων, καθώς και ότι υφίσταται διακριτότητα των δαπανών μισθολογικού κόστους.

- 13. Για να θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες προετοιμασίας, υποβολής, κατοχύρωσης ή ανανέωσης για αναγνωρισμένο τίτλο βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας, είναι απαραίτητη η προσκόμιση του τίτλου;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: *Ναι, κρίνεται απαραίτητη η προσκόμιση τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας το αργότερο έως την τελική επαλήθευση. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα προσκόμισης του τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας σε ενδιάμεση αίτηση επαλήθευσης θα πρέπει κατ' ελάχιστο να προσκομισθεί αποδεικτικό κατάθεσης αίτησης κατοχύρωσης ή ανανέωσης τίτλου βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας.*

- 14. Γίνεται αποδεκτή η συναλλαγή - πληρωμή δαπάνης σε περίπτωση κατάθεσης μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή από τρίτο πρόσωπο;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: *Είναι αποδεκτή αλλά σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου/ νομίμου εκπροσώπου ότι το τρίτο πρόσωπο ενήργησε για λογαριασμό της επιχείρησης, αντλώντας τα χρήματα από τα ταμειακά της διαθέσιμα και ότι δεν σχετίζεται οικονομικά/εμπορικά με τον προμηθευτή της.*

- 15. Ποιες δαπάνες είναι επιλέξιμες σε περίπτωση που στην αρχική έδρα/τόπο υλοποίησης δεν έχει καταστεί εφικτή η έκδοση άδειας λειτουργίας της επιχείρησης και ο δικαιούχος έχει μετεγκατασταθεί σε χώρο όπου τελικά εκδόθηκε άδεια λειτουργίας;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: *Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που έχουν υλοποιηθεί στην αρχική έδρα πλην ενοικίων, ΔΕΚΟ, κοινοχρήστων και κτιριακών δαπανών. Θα πρέπει όμως να διερευνηθεί η βασιμότητα των ισχυρισμών του δικαιούχου περί μη δυνατότητας έκδοσης της άδειας λειτουργίας.*

- 16. Σε περίπτωση που η δικαιούχος επιχείρηση διαθέτει ιστοσελίδα συμβατή με τις προδιαγραφές που αφορούν σε προσβασιμότητα ΑμεΑ, θα απαιτείται και επιπρόσθετως φυσική προσβασιμότητα για ΑμεΑ;**

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Σε περίπτωση που η Δικαιούχος επιχείρηση αιτείται δαπάνες μόνο για τη δημιουργία ιστοσελίδας, χωρίς να αιτείται παράλληλα στο πλαίσιο υλοποίησης του Ε.Σ. και κτιριακές δαπάνες, τότε θα πρέπει η ιστοσελίδα να είναι συμβατή με τις προδιαγραφές που αφορούν σε προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ, χωρίς να εξετάζεται η φυσική προσβασιμότητα για ΑΜΕΑ. Σε περίπτωση που η Δικαιούχος επιχείρηση αιτείται δαπάνες για τη δημιουργία ιστοσελίδας, αλλά και κτιριακές δαπάνες, τότε θα εξετάζεται τόσο η ηλεκτρονική, όσο και η φυσική προσβασιμότητα από ΑΜΕΑ.

17. Μπορεί μία δαπάνη να εξοφληθεί με δόσεις μέσω χρήσης πιστωτικής κάρτας στο όνομα του Δικαιούχου (Ατομικού Επιχειρηματία ή Εταιρείας);

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Μία δαπάνη δύναται να εξοφληθεί με δόσεις μέσω χρήσης πιστωτικής κάρτας. Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή).

18. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που η επιχείρηση πριν την ολοκλήρωση του ελέγχου ένταξης μεταφέρθηκε σε έναν αυτοτελή/αυτόνομο επαγγελματικό χώρο επειδή συστεγαζόταν ή επειδή η έδρα της επιχείρησης ήταν η κατοικία του επενδυτή (κύρια ή δευτερεύουσα);

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τους όρους της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση μεταφέρθηκε σε έναν αυτοτελή/αυτόνομο επαγγελματικό χώρο.

19. Ποια η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών στην περίπτωση που υπάρχει εισόδημα από μισθωτή εργασία μετά την ημερομηνία

υποβολής του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την καταληκτική ημερομηνία συμμόρφωσης κατά το στάδιο εξέτασης φυσικού φακέλου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών λαμβάνεται η ημερομηνία συμμόρφωσης με τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής της Πρόσκλησης, δηλαδή η ημερομηνία διακοπής της μισθωτής εργασίας.

20. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται κατά την υλοποίηση ότι η δικαιούχος επιχείρηση έχει προσθέσει και μη επιλέξιμους ΚΑΔ ή ΚΑΔ που δεν σχετίζονται με το επιχειρηματικό σχέδιο μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου ένταξης, πως επηρεάζεται η επιλεξιμότητα των δαπανών του έργου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Γενικότερα, εφόσον διαπιστώνεται ότι η επιχείρηση μετά την ένταξή της δεν συμμορφώνεται πλήρως με τους όρους της Πρόσκλησης (π.χ. διαθέτει μη επιλέξιμους ΚΑΔ, συστεγάζεται, ο επιχειρηματίας εργάζεται ως μισθωτός) τότε το έργο οδηγείται προς απένταξη.

Εξαιρέση δεν αποτελεί ούτε η συμμόρφωση της επιχείρησης με αναδρομική ημερομηνία στις περιπτώσεις που αυτό είναι εφικτό.

Ενδεχόμενη μισθωτή εργασία θα πρέπει να έχει διακοπεί το αργότερο έως την οριστική ένταξη.

21. Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η απόσβεση κτιριακών δαπανών;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Οι αποσβέσεις των κτιριακών δαπανών μπορούν να επιδοτηθούν στο πλαίσιο της κατηγορίας δαπάνης 4, αλλά μόνο για τις δαπάνες που χαρακτηρίζονται επιλέξιμες στην κατηγορία δαπάνης 5. Επίσης, σημειώνεται ότι εμπίπτουν στον ποσοτικό περιορισμό των 5.000€. Επισημαίνεται ότι ο ποσοτικός περιορισμός των 5.000€ λειτουργεί αθροιστικά για τις κτιριακές δαπάνες των κατηγοριών 4 και 5.

22. Σε ποιες περιπτώσεις αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη ο ΦΠΑ;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ο ΦΠΑ αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη εφόσον είναι εν τοις πράγμασι μη ανακτήσιμος, δηλαδή ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

23. Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών εταιρών ΙΚΕ (πλην διαχειριστών) που για αυτούς δεν είναι υποχρεωτική η ασφάλιση;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες ασφαλιστικών εισφορών εταιρών ΙΚΕ (πλην διαχειριστών) για τους οποίους δεν είναι υποχρεωτική η ασφάλιση, εφόσον αυτές εξοφλούνται από τον εταιρικό λογαριασμό και έχουν νομίμως καταχωρηθεί και έχει γίνει η αντίστοιχη λογιστική εγγραφή στα βιβλία της επιχείρησης .

24. Αποτελεί επιλέξιμη ενέργεια η εγκατάσταση επιχείρησης σε co-working space; Υπό ποιες προϋποθέσεις, και τι είδους δαπάνες μπορούν να πιστοποιηθούν κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Η μίσθωση χώρων σε co-working spaces είναι επιλέξιμη ενέργεια και τα μισθωμένα γραφεία θεωρούνται ισοδύναμα ανεξάρτητων επαγγελματικών χώρων, εφόσον:

- ο χώρος ενδείκνυται για την άσκηση της δραστηριότητας της επιχείρησης
- από τα συμφωνητικά μίσθωσης προκύπτει μίσθωση διακριτού χώρου
- ο εν λόγω χώρος αποτελεί τη φορολογική έδρα της επιχείρησης

Σε κάθε περίπτωση, επιλέξιμες θα είναι οι δαπάνες παγίων που μπορούν να εγκατασταθούν στο διακριτό χώρο των μισθωμένων γραφείων και θα εξυπηρετούν αποκλειστικά τις ανάγκες της επιχορηγούμενης επιχείρησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες αφορούν σε πάγια που θα χρησιμοποιούνται σε κοινόχρηστους χώρους του co-working space ή θα καλύπτουν ανάγκες που ήδη παρέχονται (και τιμολογούνται) από την εν λόγω δομή.

B. Τυπικές προϋποθέσεις

1. Επιτρέπεται η συμμετοχή του δικαιούχου σε Κοινοπραξία

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Η συμμετοχή σε Κοινοπραξία δεν επιτρέπεται, καθώς σε αυτή την περίπτωση ο δικαιούχος δεν πληροί την τυπική προϋπόθεση της Πρόσκλησης περί μη συμμετοχής σε άλλες επιχειρήσεις.

2. Επιτρέπεται ένας δικαιούχος κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου να αμειφθεί μέσω τίτλου κτήσης (πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης);

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Όχι, δεν επιτρέπεται, καθώς ο δικαιούχος δεν μπορεί να έχει κάνει έναρξη επαγγέλματος για άλλη αιτία και να αμείβεται με τίτλο κτήσης από άλλη.

3. Σε περίπτωση συστέγασης επιχειρήσεων θα δίνεται η δυνατότητα μέσω αιτήματος τροποποίησης, η μεταφορά σε νέο τόπο και η έναρξη επιλεξιμότητας δαπανών να ξεκινά από την μετεγκατάσταση και μετά;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης του επιχειρηματικού σχεδίου.

Γ. Αιτήματα επαλήθευσης δαπανών – Δικαιολογητικά πιστοποίησης

1. Στα ειδοποιητήρια ασφαλιστικών εισφορών αναφέρεται συνήθως το ελάχιστο ποσό καταβολής για την περίοδο αναφοράς, ενώ σε επόμενο χρόνο δύναται να προκύψει συμπληρωματικό ποσό οφειλής για την ίδια περίοδο. Ποιο ποσό πιστοποιείται και σε ποια χρονική στιγμή;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Διευκρινίζεται ότι οι ασφαλιστικές εισφορές που δύναται να πιστοποιηθούν θα πρέπει να είναι βεβαιωμένες και εκκαθαρισμένες, με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του προηγούμενου φορολογικού έτους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Σε περίπτωση που σε ενδιάμεσο αίτημα επαλήθευσης δαπανών, περιλαμβάνονται ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες δεν έχουν εκκαθαριστεί με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του προηγούμενου φορολογικού έτους, αυτές θα πιστοποιούνται μέχρι του ελάχιστου ποσού ασφαλιστικών εισφορών, όπως αυτό καθορίζεται ανά κατηγορία ασφαλισμένων σύμφωνα με το Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Σε κάθε περίπτωση στο τελικό αίτημα επαλήθευσης δαπανών, θα πρέπει να περιλαμβάνονται μόνο οριστικώς βεβαιωμένες και εκκαθαρισμένες ασφαλιστικές εισφορές με βάση τα καθαρά φορολογητέα αποτελέσματα του εκάστοτε προηγούμενου φορολογικού έτους. Διαφορετικά, αυτές θα πιστοποιούνται μέχρι του ελάχιστου ποσού ασφαλιστικών εισφορών, όπως αυτό καθορίζεται ανά κατηγορία ασφαλισμένων σύμφωνα με το Ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

2. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το μίσθιο συμπεριλαμβάνει εξοπλισμό π.χ. Η/Υ, παραγωγικό εξοπλισμό κ.τ.λ. θα ζητείται κατά την πιστοποίηση των δαπανών διαχωρισμός του κόστους ώστε να επιδοτηθεί μόνον το κόστος ενοικίασης επαγγελματικού χώρου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Να ζητείται κατά την πιστοποίηση των δαπανών τροποποίηση μισθωτηρίου αναδρομικά με διαχωρισμό του κόστους ή ανάλυση κόστους μισθώματος από τον εκμισθωτή και να περικόπτεται το μη επιλέξιμο μέρος που αφορά τη μίσθωση εξοπλισμού.

3. Αναφορικά με τις δαπάνες για αμοιβές τρίτων/ προβολής, δικτύωσης και συμμετοχής σε εκθέσεις, τότε είναι απαραίτητη η προσκόμιση θεωρημένων συμφωνητικών / συμβάσεων;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Τα θεωρημένα ιδιωτικά συμφωνητικά / συμβάσεις, ανεξαρτήτως ποσού, πρέπει να προσκομίζονται εφόσον έχουν συνταχθεί ή εφόσον απαιτείται να συνταχθούν από την ισχύουσα νομοθεσία.

4. Ποια είναι τα παραδοτέα για την πιστοποίηση αποσβέσεων παγίων;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ:

Απαιτούνται τα κάτωθι παραδοτέα:

- i. το αντίγραφο του μητρώου παγίων υπογεγραμμένο από το λογιστή ή το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης,
  - ii. τα παραστατικά αγοράς των παγίων
  - iii. οι λογιστικές εγγραφές των παγίων και των αποσβέσεων την 31/12 ή όποτε αυτές διενεργούνται.
5. Σε περίπτωση πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών και ΦΜΥ από λογιστή χωρίς να υπάρχει ιδιωτικό συμφωνητικό, είναι αποδεκτή η προσκόμιση σχετικής εξουσιοδότησης/υπεύθυνης δήλωσης;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ναι, είναι αποδεκτή. Γενικά, απαιτείται είτε ιδιωτικό συμφωνητικό με τον λογιστή / εταιρεία λογιστών κατατεθειμένο στην αρμόδια Δ. Ο. Υ. που να προβλέπει τέτοια δυνατότητα, είτε εξουσιοδότηση με ή χωρίς γνήσιο υπογραφής από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης προς τον λογιστή / εταιρεία λογιστών. Επιπλέον απαιτούνται αποδεικτικά για τον επαρκή έλεγχο διαδρομής της εξόφλησης (σχετικές αποδείξεις είσπραξης για τα αντίστοιχα ποσά καταβολής στον λογιστή της επιχείρησης και εφόσον η εξόφληση πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονικά: αποδεικτικό ηλεκτρονικής συναλλαγής, κίνηση λογαριασμού, έγγραφο ταυτοποίησης δικαιούχου τραπεζικού λογαριασμού).

6. Σύμφωνα με την Πρόσκληση, «Το αίτημα Τελικής Επαλήθευσης δαπανών, υποβάλλεται στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/στον ΕΦ έως και εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του

επιχειρηματικού σχεδίου». Ποια είναι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης δαπανών είναι κατά μέγιστο εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία λήξης του επιχειρηματικού σχεδίου όπως αποτυπώνεται στο τεχνικό παράρτημα, ήτοι είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν παρατάσεων που έχουν δοθεί ανά Πράξη ή οριζόντια.

7. Το ισοζύγιο είναι απαραίτητο παραδοτέο λογιστικής απεικόνισης προκειμένου να πιστοποιηθούν οι δαπάνες του έργου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Εφόσον υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου μέσω του γενικού ημερολογίου και του αναλυτικού καθολικού του λογαριασμού του προμηθευτή, δεν κρίνεται υποχρεωτική σε κάθε περίπτωση η προσκόμιση των ισοζυγίων.

8. Πώς ελέγχεται κατά την υλοποίηση η τυπική προϋπόθεση που αφορά στη μη ύπαρξη μισθωτής εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Δύναται να ζητούνται Ε1 δικαιούχου/εταίρων που να καλύπτουν την περίοδο υλοποίησης (εφόσον έχουν υποβληθεί) και θα εξετάζονται τα δηλούμενα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.

Δ. Ζητήματα τροποποιήσεων

1. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης, μπορεί να υποβληθεί αίτημα τροποποίησης για προσθήκη επιλέξιμου/ων ΚΑΔ επιχειρηματικού σχεδίου εφόσον είναι συναφής/είς με το επενδυτικό σχέδιο ή/και αφορά επέκταση της δραστηριότητας της επιχείρησης;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ:

Ναι. Επιτρέπεται η προσθήκη επιλέξιμου ΚΑΔ κατά τη διάρκεια υλοποίησης, εφόσον είναι συναφής/είς ή/και τεκμηριώνεται η ανάγκη προσθήκης του/τους λόγω επέκτασης δραστηριότητας, μέσω αιτήματος τροποποίησης ΦΟΑ.

2. Μπορεί να υποβληθεί αίτημα τροποποίησης έδρας/τόπου εγκατάστασης, όταν έχουν πιστοποιηθεί σε ενδιάμεσο έλεγχο κτιριακές δαπάνες;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: *Επιτρέπεται, εφόσον τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της Πρόσκλησης (εντός της περιφέρειας υλοποίησης, όχι στην οικία του ή σε συστέγαση), με περικοπή των ήδη πιστοποιημένων κτιριακών δαπανών στην παλιά έδρα.*

Ε. Ζητήματα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων

1. Μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και στο πλαίσιο τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων μπορεί η έδρα της επιχείρησης ή/και ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης να μεταφερθεί στην κατοικία του δικαιούχου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: *Δεν επιτρέπεται η μεταφορά της έδρας της επιχείρησης ή/και του τόπου υλοποίησης της επένδυσης στην κατοικία του δικαιούχου κατά το διάστημα υποχρέωσης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων.*

2. Μια επιχείρηση έχει υποβάλει πρόταση στην οποία αιτείται δαπάνες που ανήκουν στην Κατηγορία Δαπάνης 5. Αν τελικά δεν υλοποιήσει ή αν τελικά δεν πιστοποιηθούν δαπάνες της συγκεκριμένης κατηγορίας, η επιχείρηση απαλλάσσεται από τη δέσμευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Σε περίπτωση μη υλοποίησης/πιστοποίησης δαπανών στην Κατηγορία 5 δεν υπάρχει υποχρέωση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων εφόσον πληρούνται οι λοιποί όροι της Πρόσκλησης.

3. Μετά την ολοκλήρωση του έργου/πράξης δύναται η επιχορηγηθείσα ΝΘΕ να αντικατασταθεί από σύζυγο ή συγγενή έως και 2ου βαθμού του δικαιούχου;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ναι, καθώς δεν υπάρχει τέτοιου είδους περιορισμός στην Πρόσκληση.

4. Μετά την ολοκλήρωση του έργου/πράξης θα ελέγχεται η διατήρηση της ΝΘΕ;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Δεν υπάρχει υποχρέωση διατήρησης της ΝΘΕ από την Πρόσκληση.

ΣΤ. Ζητήματα προκαταβολών

1. Γίνονται αποδεκτές εγγυητικές επιστολές από το ΤΜΕΔΕ για τη λήψη προκαταβολής;

Απάντηση ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ: Ναι, γίνονται αποδεκτές.